

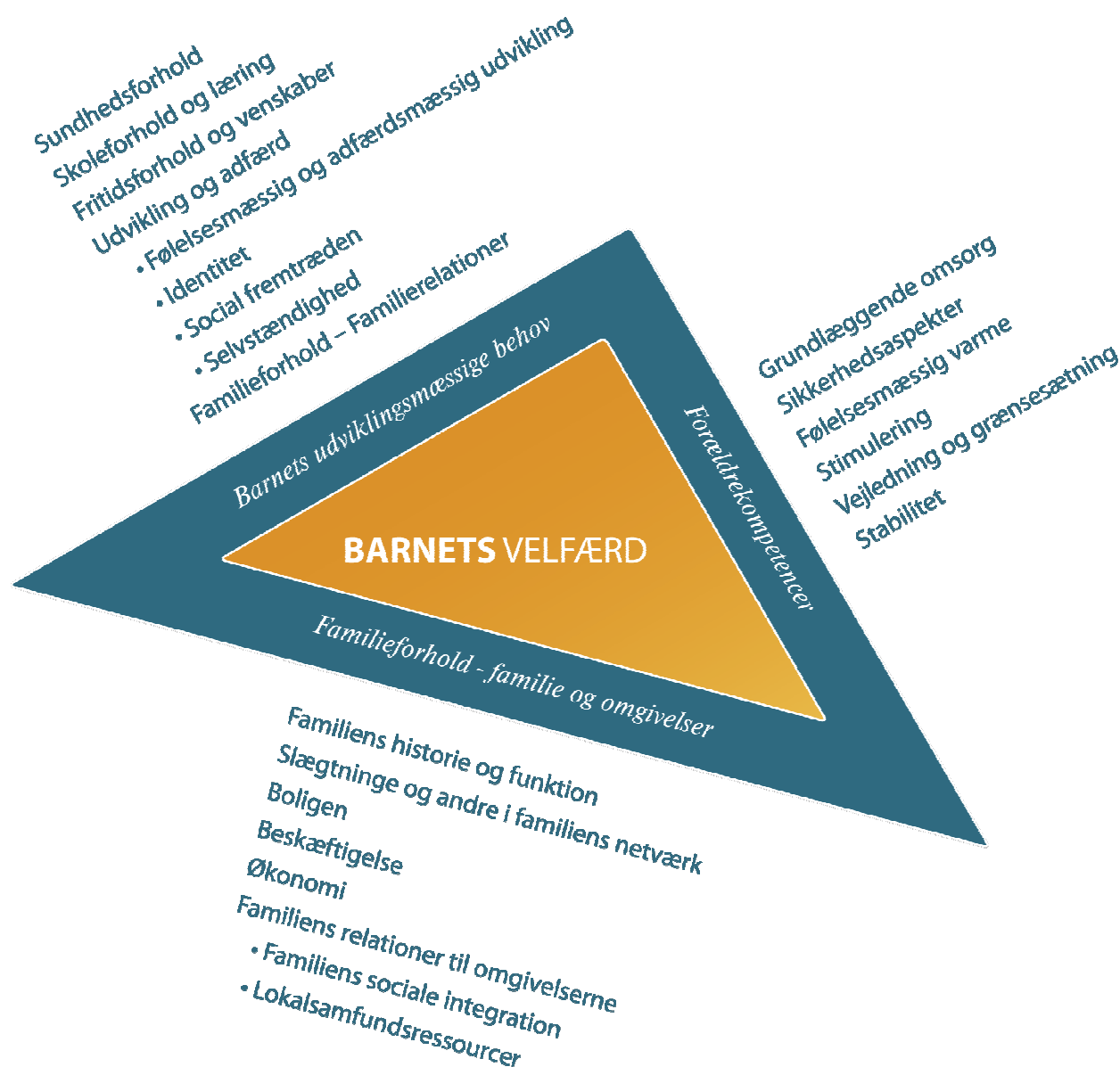

Vejledning i brug af ICS-statusudtalelse - ved anbringelse i familie- og/eller netværkspleje, iht. Serviceloven

I Familieafdelingen anvender socialrådgiverne ICS – Integrated Children's System – i arbejdet med udsatte børn og unge. Når de gennemfører en børnefaglig undersøgelse af barnets/den unges situation, udarbejder handleplan og følger op på iværksatte foranstaltninger og øvrige indsatser, tager de udgangspunkt i ICS-modellen:

ICS-trekanten

Integrated Children's System

ICS-modellen illustrerer en forståelse af at barnets/den unges forhold skal ses og forstås ud fra de sociale sammenhænge som barnet/den unge og familien indgår i. Det betyder, at barnets/den unges forhold omfatter tre centrale hovedområder:

- Barnets udviklingsmæssige behov
- Forældrekompetencer
- Familieforhold – familie og omgivelser

Indenfor hvert hovedområde er der uddybende overskrifter. Beskrivelser af barnets forhold efter ICS-modellens principper understøtter Familieafdelingens afdækning af og opfølgning på ressourcer og problemer hos barnet, familien og omgivelserne ud fra et helhedssyn. Trekanten understøtter også et fælles begrebsapparat i samarbejdet mellem Familieafdelingens socialrådgivere, barnet/den unge og familien samt de personer, der til dagligt arbejder med børn, unge og familier.

Som et redskab i dette samarbejde er der udviklet en blanket, som du skal bruge, når du fx i forbindelse med opfølgning på barnets/den unges handleplan, iht. Servicelovens § 70, skal give en statusskrivelse til Familieafdelingen om barnets, den unges og/eller familiens situation.

ICS-blanketten til statusskrivelser i forbindelse med familiepleje, netværksfamiliepleje eller aflastning understøtter en systematisk og nuanceret opfølgning på barnets, den unges og/eller familiens situation, og sikrer dermed større overensstemmelse og sammenhæng med Familieafdelingens børnefaglige undersøgelser og handleplaner.

Du udfylder den samme blanket, hvad enten der er tale om et spædbarn, vuggestuebarn, børnehavebarn, skolebarn eller en ung. Derfor vil alle hjælpespørgsmål og felter ikke være lige relevante for det konkrete barn/den unge, som du skal beskrive. Hvilke spørgsmål der er relevante for det enkelte barn, afhænger af målene i handleplanen samt dit daglige kendskab til barnet/den unge.

Statusskrivelsen – hvad er formålet?

- Statusskrivelsen er plejefamiliens dokumentation i forhold til indsatsen, og den indgår i socialrådgiverens samlede vurdering af om indsatsen bidrager til at opnå de mål, der er opstillet i handleplanen.

Statusskrivelsen – hvad skal man skrive?

- Giv et billede af barnets/den unges udvikling og de vanskeligheder, der skal arbejdes med set fra dit perspektiv
- Du skal udfylde de felter, hvor du har en konkret viden om barnets forhold - vægt beskrivelserne, så de afspejler barnets/den unges samlede situation, altså både ressourcer og vanskeligheder.
- Du skal være særlig opmærksom på, at du i statusskrivelsen *skal* forholde dig til de felter, hvor der i handleplanen er opstillet mål, som der skulle arbejdes med via det tilbud eller den funktion, som du repræsenterer.
- Gør informationskilder tydelige, fx ved at skrive: "jeg oplever/ser/hører...", "mor siger...", "...Mette fortæller, at hun oplever det modsatte, nemlig at...". På den måde kan du også give mulighed for at barnets/den unges stemme får plads i din statusskrivelse.
- Beskriv varighed og hyppighed konkret i stedet for ord som "ofte" eller "nogle gange"
- Undgå indforståede fagtermer – brug almindelig dansk, som kan forstås både af familien og andre faggrupper
- Vær opmærksom på at statusskrivelsen skal beskrive forløbet siden opstart/siden sidst, og ikke kun være et øjebliksbillede.

Felterne i statusskrivelsen

1 og 2: Oplysninger om barnet/den unge og forældrene

Her udfyldes barnets/den unges navn, personnummer og adresse. Det oplyses, hvornår der sidst er udfyldt en statusskrivelse, og hvornår foranstaltningen er påbegyndt. Her udfyldes også forældreoplysninger.

3: Oplysninger om udfylder og kontaktoplysninger

Her krydses af hvilken foranstaltning, det drejer sig om: Familiepleje, netværksfamiliepleje, aflastning. Navn og kontaktoplysninger tilføjes.

Hvis der er andre, der har bidraget med oplysninger til statusskrivelsen, noteres det nederst i punktet. Det kan fx være hvis barnets spejderleder eller fodboldtræner har fortalt til dig, hvordan det går med fritidsinteressen. Det er ikke plejefamiliens ansvar at indhente oplysninger fra fx skole eller daginstitution til brug for statusskrivelsen.

Dato for statusskrivelsen skal også udfyldes. Hvis statusskrivelsen er udfyldt over en periode, så skrives den sidste dato, hvor du har set på den.

4-10: Beskrivelser ift. fokusområder og handleplanen

Her udfylder du felterne ift. hvor du har relevant viden om barnet/den unge. Vær opmærksom på at give et bredt billede, og med særlig opmærksomhed ift. hvor der i handleplanen er opstillet mål for Jeres indsats som plejefamilie.

I feltet *"Hvordan er der arbejdet ift. eventuelle mål"* kan du fx beskrive Jeres arbejde omkring barnet/den unge: hvad gør I og har I nogle særlige opmærksomheder i dagligdagen.

11: Evt. overordnet og yderligere beskrivelse

Feltet her er udelukkende at forstå som et supplement til felterne 4-10. Her er der mulighed for at beskrive, hvad du måske ikke har kunnet beskrive naturligt under de øvrige felter.

- 'Siden sidste udtalelse': Her kan du beskrive relevante ændringer i barnets/den unges forhold siden sidste statusudtalelse. Det kan fx være relevant, hvis der er sket ændringer i plejefamiliens forhold, som kan have indvirkning på barnets/den unges dagligdag, fx at der er kommet et nyt plejebarn.
- 'Overordnet': Her har du mulighed for at give en mere helhedsorienteret beskrivelse af barnet/den unge, hvis du oplever, at de forudgående beskrivelser under de forskellige hovedområder ikke giver mulighed for at videregive et samlet billede af barnet/den unges situation.

12: Orientering og inddragelse af barnet/den unge

Her kan du markere, om oplysningerne er gennemgået med barnet/den unge. Der er ikke tale om at barnet/den unge skal godkende eller har ret til at ændre i oplysningerne i statusskrivelsen. Der er mulighed for at beskrive deres holdning og evt. kommentarer til oplysningerne. Udgangspunktet er at I skal gennemgå indholdet i statusskrivelsen med barnet/den unge.

Vejledning om ICS-modellens fokusområder

Vejledningen nedenfor er udelukkende tænkt som en hjælp til at forstå overskrifterne i ICS-modellen samt de tre hovedområder og *ikke* som et manuskript til udfyldelse af blanketten. De forskellige 'pinde' under fokusområderne er til inspiration og skal ikke forstås som en tjekliste.

Barnets udviklingsmæssige behov – venstre side af trekanten

Barnets/den unges udviklingsmæssige behov (venstre side af trekanten) består af fem dimensioner, med dertil hørende underkategorier, der hænger sammen med de seks fokusområder i Servicelovens § 50, stk. 2.

Sundhedsforhold

Inkluderer barnets/den unges sundhed og fysiske udvikling, herunder faktorer som påvirker barnets/den unges sundhedsforhold. Følgende undertemaer er vejledende:

Fysiske og psykiske helbred: Inkluderer udviklingen og eventuelle vanskeligheder, der skal arbejdes med, fx ift.

- Om barnets/den unges vækst og udvikling er alderssvarende (fx vægt/højde, fin og grov motorik, syn/hørelse)
- Udvikling i sygdomme og/eller funktionsnedsættelse
- Om barnet/den unge får tilstrækkelig søvn
- Om barnet har gennemført de almindelige lægeundersøgelser og vaccinationer, tandpleje m.m.

Kost: Omfatter barnets/den unges spisevaner, og om kosten er tilstrækkelig og ernæringsmæssig rigtig.

Motion: Inkluderer om barnet/den unge dyrker motion, og hvor ofte barnet/den unge er fysisk aktiv.

Sundheds-risici: Inkluderer udviklingen og eventuelle vanskeligheder, der skal arbejdes med, fx ift.:

- Om barnet/den unge er kommet til skade mange gange
- Rygning
- Alkohol
- Misbrugsproblemer
- Barnets/den unges kendskab til sin krops udvikling og seksualitet, herunder om barnet/den unge har en risiko-adfærd i forhold til sin seksualitet.

Skoleforhold og læring

Vær opmærksom på at skolen og/eller daginstitutionen typisk vil blive anmodet om at skrive en status med udførlige beskrivelser på dette område. Følgende undertemaer er derfor kun vejledende ift. dit kendskab.

Skoleforhold og læring omfatter barnets/den unges situation i skolen og/eller daginstitutionen. For de større aldersgrupper dækker overskriften oplæring/praktik, fritidsjob, arbejde og arbejdssituationen.

Deltagelse i dagtilbud, uddannelse og beskæftigelse: Beskrivelse af barnets/den unges adgang til og deltagelse i skole, uddannelse/arbejde samt eventuelle vanskeligheder, der skal arbejdes med. Fx ift. hvordan barnet/den unge fungerer hvad angår trivsel, fremmøde/fravær, kammerater og voksenkontakter i daginstitution/ skole / SFO/ ungdomsuddannelse. Herunder vedr. barnets/den unges adgang til uddannelsesmæssige ressourcer (fx lektiehjælp, computer, samt tid og ro til lektielæsning), og udvikling ift. evt. behov for særlig støtte.

Præstationer og indlæring: Barnets/den unges evne til at koncentrere sig, evne til nærvær, alderssvarende leg, præstationer i forskellige fag i skolen, muligheder for at præstere efter formåen og gøre fremskridt.

Sprog og kommunikation: Udviklingen i barnets/den unges evne til at kommunikere effektivt, tillidsfuldt og hensigtsmæssigt, sproglige vilkår og kompetencer samt eventuelle vanskeligheder der skal arbejdes med, fx ift.:

- Foretrukken kommunikationsform (fx mundtlig, skriftlig, kreativ udtryksform).
- Beherskelse af modersmål

- Alderssvarende udvikling af sprog og tale
- "Kommunikation i forskellige situationer?" (fx kropssprog, sprogbrug)
- Evne til at få opmærksomhed og skabe positiv kontakt
- Alderssvarende evne og lyst til at udtrykke sig
- Alderssvarende evne og lyst til at lytte til det andre har at sige
- Funktionsnedsættelses eller specielle behovs indvirkning

Færdigheder, udvikling og fremskridt: Udviklingen i barnets/den unges lærings- og skolemæssige færdigheder, udvikling og fremskridt samt eventuelle vanskeligheder der skal arbejdes med, fx ift.:

- Leg på alderssvarende niveau, herunder adgang til legetøj, der svarer til alderen
- Alderssvarende udvikling af kognitive funktioner
- Fremskridt i faglige færdigheder, evt. testresultater sammenlignet med tidligere præstationer eller nationalt niveau for aldersgruppen
- Basale færdigheder – at læse, skrive og tale dansk, samt matematik på alderssvarende niveau
- Læringsmæssige færdigheder – evnen til at lære, arbejde sammen med andre og udføre opgaver
- Særlige færdigheder – idræt, billedkunst, sløjd, m.v.
- Beskriv eventuelle særlige behov for støtte/ specialundervisning (antal timer ugentligt, i hvilke fag samt hvad den består i). Beskriv også hvis der tidligere er givet støtte eller hvis barnet/den unge ikke får den støtte/specialundervisning som barnet/den unge har behov for
- Funktionsnedsættelses eller specielle behovs indvirkning på barnets/den unges adgang til undervisning og hvilken støtte der gives

Ambitioner: Udviklingen samt eventuelle vanskeligheder, der skal arbejdes med ift. barnets/den unges ambitioner samt tillid til og syn på fremskridt, fx:

- Ambitionsniveau i forhold til færdighedsniveau
- Barnets/den unges tillid til og syn på fremskridt
- Motivation og vedholdenhed i forhold til alder

Fritidsforhold og venskaber

Omfatter udviklingen samt eventuelle vanskeligheder, der skal arbejdes med ift. barnets/den unges aktiviteter i fritiden og sociale relationer til andre børn og unge, samt andre vigtige personer i netværket. For de mindste børn inkluderer det muligheden for leg og interaktion med andre børn og voksne i et dagtilbud. For de større børn inkluderer det deltagelse i fritidsinteresser

Social deltagelse og fritidsaktiviteter:

Udviklingen i barnets/den unges adgang til og deltagelse i aktiviteter samt eventuelle vanskeligheder, der skal arbejdes med, fx ift.:

- Kommer barnet jævnligt i fritids-/klubordning?
- Deltagelse i planlagte lege og aktiviteter for børnene (fx i SFO eller klubordning)
- Deltager i organiserede fritidsinteresser (badminton, fodbold o.l.)
- Andre fritidsinteresser (fx at tegne, samle på noget, spil, læsning af bøger o.l.)
- Behov for særlig støtte til fritidsinteresser (beskriv særlig støtte, som barnet modtager, eller evt. årsag til manglende støtte)
- Computer, playstation mv. alene og sammen med andre

Venskaber og relationer:

Udviklingen i barnets/den unges sociale relationer til andre børn og unge, samt andre vigtige personer i netværket, herunder

- Evne til at etablere og fastholde venskaber
- Leger alderssvarende alene og sammen med andre børn
- Gruppetilhørsforhold
- Mobning og isolation
- Konflikter med andre børn/unge
- Relationer til børn/unge og voksne
- Tilbringer fritid alene eller sammen med andre
- Er sammen med kammerater og har mulighed for at tage dem med hjem.

Udvikling og adfærd – inkluderer 4 dimensioner

• **Følelsesmæssig og adfærdsmæssig udvikling:**

Udviklingen ift. barnets/den unges følelsesmæssige udvikling og hvordan denne påvirker barnets/den unges adfærd, samt eventuelle vanskeligheder der skal arbejdes med, fx ift.:

- Tilknytning, graden af tryghed og stabilitet
- Evne til at give udtryk for følelser, bekymringer, irritation og lignende over for fortrolige voksne
- Adfærd i form af sindsstemning, temperament, humør, udbrud samt graden af selvkontrol i forhold til alder
- Hvordan understøttes barnets/den unges udvikling? (beskriv også hvis man ikke kan understøtte barnets/den unges udvikling)
- Uro, angst eller psykiske vanskeligheder (kan evt. komme til udtryk som psykosomatisk besvær som ondt i maven, søvnproblemer mv.)
- Tidligt seksuelt aktiv i forhold til jævnaldrende
- Selvskadende adfærd
- Kriminel adfærd, herunder færden i kriminelt miljø.
- Om barnet/den unge viser stor interesse for vold, har været udsat for eller vidne til fysiske, psykiske eller seksuelle overgreb. Om barnet bliver mobbet/ mobber eller på anden måde selv udviser krænkende adfærd
- Funktionsnedsættelse, diagnoser eller specielle behovs indvirkning på adfærd

• **Identitet/selvopfattelse:**

Udviklingen i barnets/den unges voksende opfattelse af et "selv", dvs. som et selvstændigt og værdifuldt individ, samt eventuelle vanskeligheder, der skal arbejdes med, fx ift.:

- Selvfølelse, selvopfattelse og selvtillid, om barnet/den unge har positive følelser overfor sig selv.
- Følelsen af at være god til noget og kunne tage imod ros
- Evne til at træffe egne beslutninger, forsvare sig selv og sætte grænser i forhold til andre.
- Oplevelsen af 'at høre til' i biologiske familie, plejefamilien, vennekredsen og i samfundet
- Viden om og opfattelse af ophav, hvad angår familie, slægt og evt. hjemland, sprog, kultur og religion
- Indsigt i egen funktionsnedsættelse, diagnose eller særlige behov
- Oplevelser med diskrimination pga. race, religion, alder, køn, seksualitet eller handicap
- Når barnet/den unge er eller har været anbragt, er det vigtigt at se på, om barnet/den unge kender årsagen til sin anbringelse og hvordan barnet/den unge forklarer det til andre

• **Social fremtræden:**

Udviklingen i hvordan barnet/den unge opfattes af andre og barnets/den unges indsigt i, hvordan andre opfatter barnet/den unge, samt eventuelle vanskeligheder, der skal arbejdes med, fx ift.:

- Udseende (renlighed, påklædning)
- Alderssvarende evne til at gøre sig forståelig, tilpasse sig og aflæse sociale koder
- Alderssvarende evne til at udtrykke sin opfattelse og vilje i relation til voksne og kammerater
- Forståelsen af hvordan barnet/den unge opfattes af andre mennesker
- Omverdenens syn på barnets/den unges fremtræden og eventuel funktionsnedsættelse
- Kan tage imod råd fra voksne, som barnet/den unge respekterer og har tillid til
- Kommunikation om funktionsnedsættelse, diagnose eller særlige behov

• **Selvstændighed:**

Udviklingen i barnets/den unges evner og færdigheder i forhold til selvstændighed og uafhængighed til forældre og andre voksne, samt barnets/den unges praktiske formåen i dagligdagen, herunder eventuelle vanskeligheder, der skal arbejdes med. For det lille barn kan det omhandle evnen til at kunne tage tøj på og spise selv. For det større barn kan det omhandle evnen til at passe på sig selv uden for familien, håndtere sine penge, planlægge rejser og rejse på egen hånd. For den unge kan det omhandle evnen til at kunne klare et selvstændigt liv. Dvs.:

- Evne til at kunne klare hverdagsopgaver selv svarende til, hvad man kan forvente i forhold til alderen
- Evne til at tage vare på sig selv, aflæse farer og risikofyldte situationer
- Viden om, hvor man kan henvende sig for at få hjælp, hvis der opstår problemer
- Evne til at give udtryk for egne behov, foretage valg og være bevidst om andre og deres behov.

Generelt vedrørende Familieforhold (pkt. 8-10):

Familieafdelingen vil typisk hente disse oplysninger fra familien selv, og du skal derfor kun udfylde feltet vedrørende 'Familieforhold – relationer' med fokus på forholdene omkring samvær. De øvrige felter skal kun udfyldes, hvis du har gjort nogle helt særlige observationer

Familieforhold - relationer

Barnets/den unges mulighed for at opbygge og opretholde stabile og varme relationer til familie og netværk. Du kan fx beskrive, hvad du kender til barnets/den unges oplevelse af relationen til forældre og fx bedsteforældre. Du bedes ligeledes beskrive udviklingen i barnets/den unges relationer, hvordan fungerer kontakt til og samvær med forældre, søskende (både hel- og halvsøskende), bedsteforældre og/eller støtteperson. Til eksempel beskrivelse af:

- Barnet/den unge er anbragt uden sine søskende og savner særligt sin storebror
- Barnet/den unge har en tæt relation til sin mor, som altid overholder samværsaftaler

Familieforhold - Forældrekompetencer

Her har du mulighed for at notere eventuelle bemærkninger om udviklingen i forældrekompetencer samt eventuelle vanskeligheder der skal arbejdes med. Familieafdelingen vil ofte hente disse oplysninger fra familien selv og du skal *kun* udfylde feltet, hvis du har gjort særlige observationer. Det kan fx være:

- Hvordan viser forældrenes opfattelse af barnet/den unge sig? Hvad siger de og hvad gør de?
- Deltager forældrene i møder omkring barnet/den unge? Viser de interesse for barnets/den unges udvikling, skole, læring og problemstillinger

Familieforhold - familie og omgivelser

Her har du mulighed for at notere eventuelle bemærkninger om udviklingen i den øvrige familie, dens netværk og betingelser (fx bolig, beskæftigelse, økonomi og lokalsamfund) samt eventuelle vanskeligheder der skal arbejdes med. Familieafdelingen vil ofte hente disse oplysninger fra familien selv og du skal *kun* udfylde feltet, hvis du har gjort særlige observationer. Det kan fx være:

- Kendskab til andre vigtige ressourcepersoner for barnet/den unge?
- Bor forældrene sammen, eller langt væk fra hinanden eller barnet/den unge?
- Er forældrene nyligt flyttet?

Yderligere viden omkring ICS – Integrated Children's System – findes på Socialstyrelsens side: <http://www.socialstyrelsen.dk/ics>, fx hjælperedskabet 'Aldersopdelte fokusområder' som også findes via direkte link: <http://www.socialstyrelsen.dk/ics/redskaber/ICShjaelperedskaber/aldersopdelte-fokusomrader>